

Vlaggen, overal zie ik vlaggen wanneer ik met mama naar school loop. Ze hangen recht naar beneden, halverwege de vlaggestokken.

‘Mama,’ vraag ik, ‘zo horen vlaggen toch niet te hangen?’

‘Vandaag wel, Katja.’

‘Waarom dan?’

‘Omdat het 4 mei is. Vanavond mag je je zondagse jurk aan en met papa mee naar het kerkhof om bloemen te leggen bij het monument voor de slachtoffers van de oorlog.’

‘Wanneer was de oorlog dan? En wat zijn slachtoffers.’

‘O, dat was voor jij geboren werd. De moffen vielen ons land binnen. Hollandse soldaten probeerden ze te stoppen, maar het Duitse leger was sterker. Vijf jaar waren de moffen hier de baas tot ze werden weggejaagd door Engelse, Amerikaanse en Russische soldaten. Veel soldaten en gewone burgers zijn in de oorlog gedood. Zij zijn de slachtoffers. Eén keer per jaar, op 4 mei, herdenken we ze. De vlaggen hangen dan als eerbetoon halfstok en we leggen bloemenkransen bij de oorlogsgraven en monumenten met hun namen. Zo kunnen we hen niet vergeten.’

‘Opa en oom Jasper zijn toen ook doodgegaan, hè mama?’

‘Ja. En ook mijn broer, in Rusland.’

Even kijkt ze verdrietig. Eventjes maar. Dan glimlacht ze naar mij.

‘Maar morgen is het 5 mei en dat is een feestdag. We vieren dan dat de vijand verslagen is en we weer vrij zijn. Dan wapperen de vlaggen weer gewoon in top en mag jij met je klas verkleed meelopen in de optocht.’

Na het eten lopen we snel naar het stadhuis en sta ik met papa in de rij, want er zijn een hele hoop mensen. Er hangt een vreemde sfeer en ik hou papa stevig vast. Het muziekkorps staat al opgesteld. De muzikanten dragen donkere uniformen

en spelen niet. Dat is raar. De mensen praten zachtjes. Op het moment dat alle kerkklokken tegelijkertijd dof gaan luiden komt de stoet langzaam op gang. Het gelui geeft me een verdrietig gevoel.

Iedereen heeft bloemen bij zich. Sommigen lopen in groepjes en dragen grote kransen met zich mee. Ik draag een bosje witte rozen, dat ik zelf heb uitgezocht en straks bij het monument mag neerleggen. Jammer dat mama er niet bij is. Ze is met kleine Genja thuisgebleven. Ik ben zijn grote zus, want ik zit al in de eerste klas van de grote school.

‘Papa,’ vraag ik en ik pak zijn hand steviger vast, ‘heeft u wel eens bloemen bij opa en oom Jasper gebracht?’

‘Nee, Katja.’

‘En tante Meike en oom Harmen?’

‘Zij ook niet. Niemand van onze familie.’

‘Waarom dan niet?’

‘Het is veel te ver weg, helemaal in Duitsland, bij Hamburg. Maar nu moet je stil zijn, want de klokken luiden niet meer. We gaan nu aan alle slachtoffers van de oorlog denken.’

Ik doe mijn mond open om nog iets te vragen, maar papa houdt zijn wijsvinger voor zijn mond. Ik zie zijn lippen bewegen alsof hij ‘Sst!’ wil zeggen, maar hij maakt geen geluid. Een muzikant speelt kort op zijn trompet en dan is alleen nog maar gekwetter van vogels en het zachte suizen van de wind te horen tot na een hele lange tijd muziek klinkt. Het tempo is traag en iedereen zingt mee, ook mijn vader. Ik luister en vind dat papa het mooist van allemaal zingt.

Op de Beusichemsedijk, op weg naar huis, vraag ik waarom opa en oom Jasper zijn gedood.

‘Omdat ze communisten waren,’ antwoordt hij zacht, ‘en daar had de vijand een hekel aan.’

Ik weet niet wat communisten zijn, maar ik zie aan zijn gezicht dat ik niet verder moet vragen. Stil lopen we verder. Ik ben

verdrietig omdat ik het niet eerlijk vind dat opa nooit bloemen van ons heeft gekregen en ik neem een besluit.

‘Papa,’ zeg ik na een poosje. ‘Weet je wat ik ga doen als ik later groot ben?’

‘Nou vertel het me eens.’

‘Dan ga naar Duitsland om daar bloemen te brengen.’

‘Dat is erg lief van je,’ zegt papa en hij aait over mijn bol.

Huppelend ga ik naar huis. Mama heeft een hele mooie sneeuwmeisjesjurk voor mij gemaakt en die mag ik morgen bij de optocht aan.